

Trolletale - Januar 2025. Marcus Knuth

Kære herloviaere, kære gammel-herloviaere, kære venner af Herlufsholm

For rigtig mange år siden sad der en lille, lidt forkølet 6.-klassers elev på en af de rækker, hvor I nu sidder.

Det var mig, Marcus. Jeg var 12 år gammel, jeg havde firkantede briller og var – for at være helt ærlig – ret nørdet.

Min storebror, Christoffer Knuth, gik i 8. klasse, og set med en 6.-klassers øjne, var han jo en af de store drenge. Dengang blev mange kaldt efter deres efternavn, så min bror hed bare Knuth. Så som lillebror fik jeg fra start kaldenavnet – Mini-Knuth.

Så fandt mine præfeker ud af, at jeg faktisk var den allermindste elev på hele skolen. Så fra den dag hed jeg ikke længere Mini-Knuth. Fra den dag af hed jeg Mikro-Knuth.

Men jeg må hellere lige introducere mig selv:

Jeg kommer fra Lolland, og jeg gik her på skolen i fire år som kostleve – fra 6. til 9. klasse. Jeg ville gerne tage IB, og det kunne man desværre ikke dengang på Herlufsholm. Så jeg kom to år på kostskole i Skotland og tog derefter IB i København.

Jeg har arbejdet en årrække i finansindustrien i New York og London. Jeg er og har været aktiv i Forsvaret som reserveofficer, og jeg har været udsendt til Afghanistan med både militæret og udenrigsministeriet. Og de seneste år har jeg elsket at arbejde med politik, hvor jeg har siddet i Folketinget. Det kommer jeg lige tilbage til.

For jeg har faktisk en tilståelse til jer:

Jeg blev lidt nervøs, da skolen ringede for at spørge, om jeg ville holde årets Trolletale. For når man besøger sin gamle skole, så bliver man på forunderlig vis forvandlet tilbage til det, man var dengang. I mit tilfælde: Ikke længere voksne Marcus, men Mikro-Knuth.

Heldigvis har jeg med årene lært, at man kan nå rigtig langt med forberedelse. Også når det handler om at holde taler. Faktisk har jeg hørt, at Winston Churchill engang blev spurgt, om han som statsminister stadig fik sommerfugle i maven, når han skulle holde en stor tale. Hvortil Churchill svarede: „Ja – men jeg har lært sommerfuglene at flyve i takt.”

Derudover blev jeg selvfølgelig meget beæret, da skolen ringede til mig. Jeg sagde straks ja, for sikke en ære. Men så ramte tanken mig: ... Hvad skal jeg egentlig sige?

Så prøvede jeg at tænke på, hvad trolletalerne fortalte om, dengang jeg var elev. I må ikke sige det til nogen – men det eneste, jeg kan huske, var, at Trolletalerne alle sammen var nogle lidt kedelige, gamle mænd. Men hvad de talte om, kan jeg ikke huske.

Derfor var skolen så venlig at sende mig de seneste års trolletaler. De bliver jo foreviget i Herlovianeren, så derfor skal man også passe lidt på, hvad man siger som Trolletaler.

Jeg skal hilse og sige, at skolen er blevet meget bedre til at invitere Trolletalere – for de sidste par års taler var både gode og spændende. Der var sågar en taler, der mente, at Trolledag hvert andet år burde hedde Birgitte Gøye-dag – for at hylde ligestillingen mellem mænd og kvinder. Og der var Pilou Asbæk, der startede sin tale med at tage en selfie med sig selv her fra talerstolen. Så var han ligesom i gang.

Talerne var også meget forskellige, ligesom indholdet var. Så jeg har besluttet, at min tale til jer skal være fire gode råd fra det liv, som jeg har levet, siden jeg gik her på skolen. Og jeg vil sige, at hvis I om et par år bare kan huske ét af mine fire gode råd, så har talen været en succes.

Mit første råd er: Vi skal være stolte af vores fortid og af vores forfædre. Også selvom vores forfædre gjorde tingene på en måde, som man ikke gør i dag.

Lad mig prøve at uddybe:

For et par år siden fik jeg et opkald fra en journalist. Jeg var på det tidspunkt medlem af Folketinget, og journalisten ville høre, hvad jeg mente om, at man i USA var begyndt at fjerne statuer af kendte historiske personer – ene og alene fordi de engang havde ment eller gjort noget, som var upassende efter nutidens etiske standarder.

I USA har man sågar fjernet statuer af Christopher Columbus og Theodore Roosevelt, og i London blev en statue af Churchill overmalet med graffiti – angiveligt fordi han var født i en tid, hvor Storbritannien havde kolonier rundt om i verden.

Journalisten spurgte mig: Skal vi fjerne statuer her i Danmark? Det var der nemlig politikere på den yderste venstrefløj, der begyndte at tale for – selv herhjemme. Skulle vi for eksempel ikke fjerne statuerne af Christian den 4., spurgte journalisten?

Christian den 4. var på den ene side med til at bygge store dele af København – lige fra Børsen til Rundetårn og Rosenborg Slot.

Men han regerede jo også i en tid, hvor Danmark brændte hekse af, og hvor vi grundlagde kolonier, sagde journalisten.

Jeg svarede, at det synes jeg er verdens dårligste ide. For hvis vi fjerner statuer og sletter vores fortid, så sletter vi hvem vi er, og hvor vi stammer fra.

Vi skal i stedet lære af fortiden. På godt og ondt.

Jeg siger det her, fordi vi lever i en tid, hvor I meget vel kan blive udfordret med samme spørgsmål.

Og hvor vores skole kan blive udfordret med samme slags spørgsmål.

For tag bare vores elskede Herluf Trolle.

Da han grundlagde Herlufsholm i 1565, var skolen kun, som der står over Skygningen, "for adelige og for andre ærlige mænds børn."

Men der måtte ikke gå piger, og der måtte ikke gå drenge fra de lavere samfundsklasser.

Så hvis vi tager nutidens politisk korrekte briller på, så var det jo ikke så heldigt.

Eller ... vi kan tage de historisk korrekte briller på.

For at sætte tingene i relief: Herluf Trolle var barn nummer 12 ud af en børneflokk på 15.

Han havde 14 søskende.

Men Herluf Trolle var også født i en tid, hvor det var normalt at få så mange børn.

Derfor var det en kæmpe udfordring for mange familier, hvordan de skulle få uddannet deres børn.

Indtil reformationen i årene omkring 1536 – altså cirka 30 år før Herlufsholm blev grundlagt – var de mange katolske klostre et sted, man kunne sende sine børn hen. Enten for at blive uddannet eller for at bo, hvis man ikke kunne finde en ægtefælle.

Men klostrene ophørte gradvist med katolicismens era, hvilket udviklede sig til et problem for rigtig mange familier. For hvor skulle de sende deres børn hen?

Faktisk faldt jeg over et brev skrevet af den jyske adel til kongen i 1500-tallet. Her bønfuldt de jyske familier kongen om at holde nogle af klostrene åbne – for, som de skrev – ellers ville de være nødt til at gifte deres døtre med, citat: "bønder eller ufrie mænd."

Det kan lyde komisk i nutidens ører, men det var et stort problem dengang.

Så da Herluf Trolle og Birgitte Gøye grundlagde Herlufsholm som skole – blandt andet fordi de aldrig selv fik børn – var de med til at løse et kæmpe samfundsproblem dengang i forhold til uddannelsen af unge mennesker.

Så tænker I måske: "Nå ja, hvad forskel gør en enkelt skole?"

Det har jeg undersøgt nærmere, og i 1500-tallet var hele den danske befolkning på blot rundt regnet 500.000 – altså under en tiendedel af i dag.

Så Herlufsholm fyldte meget i samfundet dengang, ligesom den gør i dag.

Og Herlufsholm blev derfor meget populær, ligesom den er i dag.

Faktisk blev Herlufsholm så populær dengang, at man cirka 20 år senere grundlagde Sorø Akademi – der også tidligere var et kloster – netop for at uddanne unge mennesker.

Hertil kommer, at Herluf Trolle og Birgitte Gøye grundlagde en skole, der har formået at udvikle sig med tiderne – ikke mod tiderne.

Vi skal ikke så langt tilbage for at se det.

Da jeg sad dernede i 6. klasse, var der piger i gymnasiet. Men der var stadig ikke piger i grundskolen. I kom først, da jeg gik i 8. klasse – heldigvis, for ellers havde det været trist at gå i 8. og 9. uden jer.

Der var heller ikke en IB-linje eller hele det internationale fokus, som skolen har i dag.

Således har Herlufsholm i snart 500 år altid været "nutidig" i det danske samfund – også selvom skolen engang havde andre etiske standarder, end vi har i dag.

Det er der ingen skole i Danmark, der har formået.

Derfor siger jeg, at vi altid skal hylde Herluf Trolle ved at se på hans unikke gerninger gennem de historisk korrekte briller – aldrig gennem nutidens politisk korrekte briller.

Og vi skal være stolte over de traditioner, som stadig lever i dag, 509 år efter hans fødsel.

Det var mit første råd til jer: Vær stolte af fortiden.

Mit andet råd er: I må aldrig lade medierne slå jer ud af kurs.

For ca. 10 år siden stillede jeg op til Folketinget for første gang.

Jeg havde været udsendt som soldat til Afghanistan, og jeg havde oplevet, hvordan de beslutninger, der blev taget i Folketinget, bidrog til, at vi danskere havde noget af det bedste materiel og køretøjer.

Og det var til tider med til at redde os – i modsætning til briterne, som ofte kørte rundt i gamle jeeps. Det kostede desværre alt for mange af deres soldater livet.

De beslutninger ville jeg gerne være med til at tage i Folketinget.

Men når man er ny folketingskandidat, er det også rigtig svært at gøre sig bemærket og komme i medierne.

Især her i Sjællands Storkreds, hvor jeg havde konkurrenter som Lars Løkke, Brian Mikkelsen og Bertel Haarder.

Da vi nærmede os valget i 2015, bragte dagbladet *Sjællandske* en analyse. De havde delt os kandidater her på Sjælland ind i tre kategorier: Dem, der ville blive valgt – det var f.eks. Lars Løkke. Dem, der måske ville blive valgt. Og dem, der ikke ville blive valgt.

Jeg læste grundigt efter mit navn – og det var slet ikke nævnt i nogen af de tre kategorier.

For vi var nemlig et par kandidater, som avisen ikke engang gad nævne. Åbenbart fordi vi var så ligegyldige, at de end ikke ville bruge blæk på at trykke vores navne.

Jeg blev rigtig sur på *Sjællandske Medier* – for den slags har desværre en selvforstærkende effekt. Folk gider jo ikke stemme på én, som avisen ikke engang gider nævne.

Faktisk blev jeg så sur, at jeg klippede artiklen ud og hængte den på mit køleskab – for hver dag at minde mig selv om, at jeg nok skulle vise dem, at de tog fejl.

Så kom jeg i tanker om et fag i politik, jeg engang havde taget i USA. Faget omhandlede – meget passende – *How to Win an Election*.

En af de ting, vi lærte, var, at man vinder folks hjerter bedst ved at møde dem i den virkelige verden. Og at det er en fordel at komme ud og tale i så mange forskellige foreninger og klubber, som man kan i sin valgkreds.

Så jeg kontaktede landbrugsclubber, erhvervsclubber, studenterclubber, dameclubber, herreclubber, svingerclubber – ej, dem sprang jeg over. Jeg tænkte, de nok har for travlt til at tale politik.

I hvert fald nåede jeg ud i rigtig mange foreninger.

Da vi så nåede til valgdagen den 18. juni 2015, frygtede jeg, at *Sjællandske Mediers* analyse fik ret. At jeg ikke var værd at spilde hverken blæk eller en stemme på.

Men til min store overraskelse blev jeg valgt. Ikke nok med det. Jeg endte med at få næstflest borgerlige stemmer i Sjællands Storkreds, og jeg havde sågar slået både Brian Mikkelsen og Bertel Haarder. For på blandt de tre partier V, LA og K var jeg på Sjælland nemlig kun blevet overgået af Lars Løkke Rasmussen.

Jeg blev simpelthen så beæret og rørt over opbakningen. Men også over, at man som totalt ukendt godt kan blive valgt – bare man knokler for det.

Og så var jeg glad for, at jeg kunne vise medierne, at de havde taget totalt fejl i deres analyse.

Det håber jeg også, at I vil huske, når medierne er ude efter vores elskede skole.

Derudover var det i valgkampen en fornøjelse at komme rundt og tale med folk i så mange foreninger.

Som del af min rundtur besøgte jeg også en af Rotary-klubberne her i Næstved.

Da jeg kom ind i lokalet og hilste på folk, hørte jeg en dyb stemme bag mig: "Goddag Marcus."

Jeg vendte mig om, og der stod min Heis (rektor) fra dengang, jeg var elev. Det var nemlig Gert Olsen. Han var i mellemtiden blevet 82 år gammel, men han havde præcis den samme islandske cardigan på og det samme Herlovianerslips, som mange af jer forældre og gammelherlovianere sikkert husker.

I det øjeblik jeg så Heis, gik der et sug af frygt gennem mig – præcis som da jeg var Mikro-Knuth. For jeg lavede altid ballade, og Heis havde givet mig mange skideballer, da jeg var lille.

Jeg nåede ikke engang at tænke. Ordene fløj bare ud af munden på mig, mens jeg rettede ryggen: "Goddag, Heis."

Så mit tredje gode råd til jer i dag er: I skal altid gøre, som Heis siger. For I ved aldrig, hvor og hvornår I møder ham igen.

Mit fjerde gode råd: Vær flittige, men stir jer ikke blinde på høje karakterer.

Da jeg gik her på skolen, var mine karakterer lidt over gennemsnittet. De var ikke dårlige, men de var heller ikke i top.

Det var også tilfældet, da jeg gik i gymnasiet. Så da jeg senere gerne ville læse min bachelor i USA og søgte ind på Yale og Harvard, kom jeg ikke ind. Til gengæld kom jeg ind på University of Virginia – som heldigvis blev tre fantastiske år.

Faktisk har adskillige herlovianere gået på Virginia, som er et skønt og historisk universitet med bånd til Danmark. Det kan jeg fortælle om en anden gang.

Men det ærgrede mig altid en lille smule, at jeg ikke havde taget min bachelor på et af de mest kendte amerikanske universiteter, de såkaldte Ivy League. Men jeg kunne ligesom ikke spole tiden tilbage og få bedre karakterer.

Nogle år senere, da jeg havde arbejdet i flere omgange i Afghanistan, først med Forsvaret og senere for Udenrigsministeriet, opdagede jeg, at Harvard tilbyder en mastergrad, hvor man lægger stor vægt på international erfaring – og ikke så meget på karakterer fra gymnasiet.

Det lykkedes mig at komme ind, og det blev den mest fantastiske og lærerige tid. Jeg havde klassekammerater fra hele verden, der havde arbejdet med alt fra Forsvaret til politik.

Jeg siger ikke dette for at opfordre til, at I ikke skal arbejde for gode karakterer.

Jeg siger det, fordi jeg håber, at I altid vil kæmpe og arbejde for de ting, I drømmer om.

For hvis man arbejder med noget, man virkelig brænder for – så gør man det godt. Uagtet hvor gode ens karakterer er.

Det bemærkede jeg også ved mange af trolletalerne, da jeg så listen igennem.

Der er alt fra skuespillere til militærfolk, advokater og entreprenører. Fællesnævneren er, at de hver især har kastet sig ind i et arbejdsområde, som de brændte for.

For mig blev uddannelsen på Harvard derfor på mange måder min motivation og tro på, at jeg selv en dag kunne gøre en forskel i politik.

Også selvom jeg aldrig havde topkarakterer.

Faktisk synes middelmådige karakterer at være lidt af en fællesnævner for os, der har arbejdet med politik.

Præsident George W. Bush – altså Bush junior – tog sin bachelor fra Yale University i USA. Her var han mest kendt for at have virkelig dårlige karakterer. Faktisk bestod han kun lige akkurat med et gennemsnit på C.

Mange år senere, efter han var blevet præsident i USA, blev han inviteret for at holde en tale til en graduation.

Han sluttede talen af med at sige til eleverne:

Til dem af jer, der graduerer i dag med et A-gennemsnit, siger jeg: Well done.

Til dem af jer, der kun lige akkurat er bestået i dag med et C-gennemsnit, siger jeg:

You too can become President of the United States.

Det var mine fire råd til jer i dag – her på Trollemorgen.

Nu tænker I måske: Hvad for et af de fire råd er vigtigst at huske?

Det råd, som I aldrig må glemme?

Det er selvfølgelig, at I altid skal gøre, som Heis siger.

For tro mig, I ved aldrig, hvornår i livet, I møder ham igen.

Tak for ordet, og tak fordi I lyttede.

Rigtig god Trolledag!